

กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตมันสำปะหลัง
ในจังหวัดนครราชสีมา

Technology Transfer for Problem Solving of Cassava Production
in Nakhonratchasima Province

เบญจมาศ คำสืบ^{1/} สุกิจ รัตนศรีวงษ์^{1/} เสาวรี ตั้งสกุล^{1/}

วีระชัย จุนขุนทด^{1/} สายชล แสงแก้ว^{1/}

อินทิรา เยื้องจันทิก^{1/} วาสนา วงศ์พินิจ^{1/}

บทคัดย่อ

ปัญหาการผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญส่งผลทำให้ผลผลิตต่ำ เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การใช้ปุ๋ยของเกษตรกรไม่สอดคล้องกับความต้องการของพืช การขาดความรู้ด้านการจัดการดิน ตลอดจนปัญหาการระบาดของโรค และแมลงศัตรู ได้แก่ เพลี้ยแป้ง และไรแดง เป็นต้น ส่งผลให้มันสำปะหลังแสดงออกของระดับผลผลิตในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีการผลิตต่าง ๆ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมาได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการผลิตมันสำปะหลังโดยใช้กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง ได้แก่ แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตเฉพาะพื้นที่ การถ่ายทอดเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ และแปลงต้นแบบการผลิต อีกทั้งการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในการร่วมดำเนินงานในแต่ละกระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินงาน ขณะนี้รื้อเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลังจากแปลงเรียนรู้ฯ ในกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต พบว่า สารความรู้ที่เกษตรกรคนเก่ง และเกษตรกรเครือข่ายได้รับ เช่น ชนิดของเพลี้ยแป้ง การใช้ปุ๋ยเคมีที่ถูกต้อง และพันธุ์มันสำปะหลัง เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองจัดทำเป็นแปลงต้นแบบการผลิต ได้แก่ เกษตรกรทั้ง 10 ราย รู้จักชนิดเพลี้ยแป้ง และมีการสำรวจแปลงของตนเอง เกษตรกร 1 ราย เลือกใช้ปุ๋ยที่ช่วยเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง และการใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง เพื่อให้มันสำปะหลังนำธาดอาหารไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ เกษตรกร 4 ราย สนใจพันธุ์มันสำปะหลังอายุสั้นเพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ ได้แก่ ระยะเวลา 60 ที่มีอายุเก็บเกี่ยวสั้น นอกจากนี้แล้วสามารถนำรูปแบบ และกระบวนการดำเนินงานไปขยายผลเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานยกระดับผลผลิตมันสำปะหลังให้ครอบคลุมแหล่งปลูกมันสำปะหลังของจังหวัด ภายใต้โครงการนำร่องต้นแบบ

^{1/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4

บูรณาการเขตเกษตรเศรษฐกิจเพื่ออาหาร พลังงาน และอุตสาหกรรม ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 10 อำเภอ เกษตรกรจำนวน 1,000 ราย และโครงการนิคมการเกษตรพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทน ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 42,000 ไร่ เกษตรกรจำนวน 2,600 ราย อีกทั้งมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านการอบรม และสื่อต่าง ๆ เป็นลำดับ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศต่อไป